

Suomen kommunistisen puolueen Lapin piirin lausunto kaivoslaista

Luonnonvarojen kulutus on kasvanut valtavasti toisen maailmansodan jälkeen ja jakautunut hyvin epätasaisesti. Kehitysmaille on varattu luonnonvarojen tuottajan rooli tyydyttämään kapitalismin voitontavoittelua ja rikkaan eliitin ahneutta.

Ihmisten vaikutusmahdollisuudet omaan ympäristöönsä ja luonnonvarojen hyödyntämiseen ovat vähäiset myös kehittyneissä maissa. Kaivosalaa tuetaan lainsäädännön, energiaverotukien, infrastruktuurin ja valtionyhtiöiden kautta. Paikallisten asukkaiden mielipiteillä ei ole väliä.

Monissa luonnonvaroja hyödyntävissä kaivoshankkeissa metsät, vesistöt ja maaperä vaarantuvat, mikä uhkaa paikallisista luonnonvaroista riippuvaisten ihmisten ja yhteisöjen toimeentulon perustaa. Esimerkiksi Lapissa vaikutukset kohdistuvat poronhoitoon ja matkailuun.

Monet kaivokset toimivat vain lyhyehkön ajan (usein vuosikymmenen tai pari). Sinä aikana kaivos saattaa kuitenkin ehtiä pilaamaan laajalti vesiä ja muuta ympäristöä. Kaivostoiminnan loppumisen jälkeen työpaikat loppuvat ja rakennettu infrastruktuuri jää tarpeettomaksi. Pahimmillaan alueen palauttaminen haitattomaan tilaan jätetään tekemättä, jolloin vesien saastuminen ja muu ympäristön pilaantuminen saattaa jatkua vuosikymmeniä.

Talvivaara on dramaattinen esimerkki kaivospolitiikan epäonnistumisesta. Ahne voitontavoittelu ja hyvä veli -verkostot ovat syrjäyttäneet huolen pitämisen ympäristöstä.

Kaivoksia ei tule avata arvokkaille luontoalueille, ne eivät saa pilata vesistöjä, ilmaa tai maaperää eivätkä estää paikallisten elinkeinojen harjoittamista. Malminetsintä Natura- ja luonnonsuojelualueilla sekä kansallispuistoissa tulee kieltää. Kaivoshankkeita käsittelevien viranomaisten osaaminen, resurssit ja valtuudet tulee turvata ja taata, ettei lupia käsittelevillä viranomaisilla ole sidoksia kaivoshankkeisiin.

Maaperän luonnonrikkaudet ovat kansallisomaisuutta ja siksi nykyinen käytännössä vapaa valtausoikeus on poistettava. Pääosa tarpeelliseksi katsotusta kaivostoiminnasta on tehtävä perustettavan valtion kaivosyhtiön toimesta. Muille yhtiöille mahdollisesti annettavien kaivosoikeuksien ehtona on niin suurien vakuuksien asettaminen, että mahdolliset haitat pystytään korjaamaan yhtiön varoilla. Lisäksi yhtiöiden on maksettava erillistä kaivosveroa louhintamäärän ja talteen otetun materiaalin arvon perusteella.

On varmistettava, että kaikki kaivoshankkeita koskeva tieto tulee avoimeen käsittelyyn ja että paikallisilla toimijoilla (mm. kunnilla ja kuntalaisilla) on mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.